

Lina Kovačević

Ritual Shave in a Club Tent

Ulazak kroz mrakom ovijen tunnel u zrak koji bruji od vibracije, tutnjeva nogu, dima i svjetala, s poluvidljivim tijelima koja se viju u prepletima i zanosu, oslikava arhetipsku sliku svojstvenu ljudskom rodu od začetnih tisućljeća civilizacije. Dijeljena ekstaza u ulozi kanala za postizanje duhovnog iskustva odlikuje socijalne strukture u religijama i kulturama širom svijeta, od prvotnih prostora spiljske umjetnosti kao mjesta inicijacije, preko grčkih misterija i bakanalija te sufijskih derviša sve do suvremenih struktura manifestiranih u kulturi *rave partyja*. Od sredine dvadesetog stoljeća najmračniji nabori među blokovima urbanih tkiva bili su odredišta hodočasnika u potrazi za noćnim zanosom. Iako se krajolik *ravea* razvijao od pojave klupske kulture usred socijalne i seksualne revolucije šezdesetih¹, njegov je etos ostao baziran u njegovanju okruženja za intenzivna iskustva u spontanom osjećaju zajednice, uparenim s elektroničkom glazbom kao inicijatorom transa. Takvi su događaji zapravo ilustracija trenutka privremenog postojanja „izvan vremena“, u kojem se pojedinci okupljaju kako bi doživjeli slobodu od socijalnih struktura.

Višekanalna instalacija *Ritual Shave in a Club Tent* Lina Kovačević dokumentira fenomenološko iskustvo kluba kao mjesta ritualnog iskustva u kojem sudionici gube pojedinačni identitet, te postaju dijelom kolektiva unutar privremenog ekvivalenta duhovnom iskustvu. Instalacija sastavljena od dokumentarnih snimki zabilježenih mobitelom, bilježi *ad-hoc* kućnu zabavu s improviziranim rekvizitima i rasvjetnim tijelima koja na momente otkriva da je mjesto događaja kupaonica nedefiniranog stambenog prostora. Bitan dio instalacije je i glazbena podloga koja podsjeća na iskustvo slično klupskome te stvara most između dijeljenog, intimnog iskustva likova na snimci i posjetitelja u prostoru galerije te sačinjava ključni trenutak materijalizacije u ova dva prostora: galerija postaje klub na isti način na koji klub nastaje na neznanoj adresi, čime autorica naglašava potencijal prostora da pomakom paradigme postane neobičan i neočekivan.

Preuzimanje i transformacija fizičkih mjesta izjedenih vremenom, tunela, industrijskih kompleksa, napuštenih skladišta, crkvenih podruma u jezgri je suvremene ritualnosti kojom *rave* kultura stvara društvenu sanktifikaciju takvih mjesta, izražavajući težnju za empatičnijim i povezanijim zajednicama. Lina u svojoj instalaciji na sličan način pokazuje jednu takvu preuzetu lokaciju, istovremeno preuzimajući prostor galerije njegovom pretvorbom u prostor suvremenog hrama, koji, kao i većina mjesta duhovnih praksi, ocrtava svojevrsni krajolik duše, maternicu duhovnog života², određene zajednice. Na taj način mjestom suvremenog štovanja

---

¹ St. John, G., *Victor Turner and Contemporary Cultural Performance*, 2008.

² Joseph Campbell: *Ulazite u golemu odaju, nalik na veliku katedralu, sa zidovima oslikanim likovima životinja. (...) I shvatite da je tama nezamisliva. Unutra postoje svjetla, ali ih je u nekoliko navrata naš vodič ugasio i nikada u životu niste bili u tamnijoj tami. Sva orijentacija nestaje, a vi ste u mraku koji nikada nije vidio sunca. Zatim se svjetla*

može biti i kupaonica na dnu hodnika ili zahod u zamračenom klubu, gdje se s pločica zida odbijaju prigušeni zvučni valovi nekih dalekih ritmova.

Marija Kamber

---

ponovno upale i vidite ove sjajno oslikane životinje. Poruka spilje govori o odnosu Vremena prema vječnim silama i to se nekako može doživjeti ondje. Kažem vam, kad ste dolje, u tim špiljama, doživite neobičnu transformaciju svijesti. Osjećate da je to maternica, to je mjesto iz kojeg dolazi život, a onaj svijet gore, na suncu, sa svim tim... to je sekundarni svijet: ovo je primarno.